

Φυτώ ριο σκανδάλων και διαπλοκής αποτελεί το υφιστάμενο σύστημα αναθέσεων μελετώ ν Δημοσίων Έργων

Οι μελέτες του Δημόσιου Τομέα καθυστερούν υπερβολικά , στην μεγάλη τους πλειονότητα έχουν χαμηλή ποιότητα ενώ κοστίζουν πολύ ακριβά.

Η καθυστέρηση αυτή αποτελεί την βασική αιτία που τα έργα που επιλέγονται να ενταχθούν σε κάποιο χρηματοδοτικό πρόγραμμα, δεν «ωριμάζουν» στον σωστό χρόνο , με συνέπεια εκατοντάδες από αυτά δεν προχωρούν και απεντάσσονται από τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.(π.χ. ΕΠΠΕΡΑ) Η δημόσια διοίκηση αντιμετωπίζει το συγκεκριμένο πρόβλημα , εντάσσοντας περισσότερα έργα από τα άκρως απαραίτητα, με την διαδικασία της υπερκάλυψης (overbooking), συνήθως πάνω από 50% του ορίου χρηματοδότησης που διατίθεται σε κάθε πρόγραμμα.

Παρόλα αυτά για λόγους που θα αναλυθούν παρακάτω τα αναγκαία έργα δεν αποκτούν έγκαιρα μελέτες , ενώ υπό την πίεση των καταστάσεων οι μελέτες είναι ελλιπείς , με πολλές απλοποιήσεις, γεγονός που δημιουργεί σημαντικά προβλήματα κατά την κατασκευή των έργων (αλλαγές ποσοτήτων, νέες τιμές, καθυστερήσεις , υπερβάσεις στο συνολικό κόστος κ.α.) και το σημαντικότερο πρόβλημα είναι το γεγονός ότι δίνουν αφορμές για την διακοπή και ενίοτε την εγκατάλειψη των έργων από τους αναδόχους κατασκευαστές.

Είναι σαφές λοιπόν ότι απαιτείται ριζική αναθεώ ρηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις Μελέτες του Δημόσιου Τομέα.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει κάνει έρευνα για τα δημόσια έργα στην Βόρεια Ελλάδα και κατέδειξε ότι ο χρόνος που απαιτείται για την υλοποίηση ενός έργου αποχετεύσεως μιας μικρής πόλης είναι κατά μέσο όρο εννέα (9) έτη από την ημέρα λήψης της απόφασης του Δ.Σ. για την κατασκευή του , μέχρι την ολοκλήρωση και την έναρξη λειτουργίας.

Από τα εννέα έτη τα τρία (3) αφορούν την κατασκευή και τα έξη (6) το διάστημα της προκήρυξης της μελέτης, της επιλογής μελετητή, της ολοκλήρωσης της μελέτης , της οριστικής ένταξης έως την διαδικασία δημοπράτησης του έργου.

Σύμφωνα με τους αναλυτές της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων , είναι απαραίτητο ο χρόνος αυτός να μειωθεί κατά τρία χρόνια, ώστε συνολικά να διαρκεί το κάθε έργο μέχρι έξη χρόνια και να ολοκληρώνεται στο διάστημα της προγραμματικής περιόδου του ΕΣΠΑ.

Αντίστοιχα οι Χωροταξικές και Πολεοδομικές Μελέτες απαιτούν χρονικό διάστημα από την απόφαση μέχρι την ολοκλήρωση που υπερβαίνει τα δέκα χρόνια ! Υπάρχουν σε εξέλιξη πολεοδομικές μελέτες που η χρονική διάρκεια υπερβαίνει τα δέκα πέντε χρόνια. Το γεγονός αυτό αποτελεί ουσιαστικό εμπόδιο για την ένταξή τους στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα τύπου ΕΣΠΑ.

ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Η επέμβαση πρέπει να γίνει σε όλα τα στάδια που απαιτούνται μετά την λήψη της απόφασης του φορέα για την κατασκευή ενός έργου.

Η καθυστέρηση των μελετών έχει ως συνέπεια την ακύρωση των έργων σε μεγάλο ποσοστό και την προσθήκη πολλών οικονομικών εκκρεμοτήτων προς τους μελετητές που επιβαρύνουν σημαντικά τους φορείς στο μέλλον.

1ο ΣΤΑΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Αρχείο Μελετητώ ν Δημοσίου

Δημιουργία Ψηφιακού Μητρώου Μελετητών και Εταιρειών Μελετών του δημοσίου τομέα στο Τ.Ε.Ε. στο οποίο θα καταχωρηθούν όλοι οι μελετητές που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια, αλλά και όσοι ξένοι έχουν αποκτήσει την πιστοποίηση.

Δημιουργείται ένα Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.), εις το οποίο με ευθύνη κάθε εταιρείας, υποβάλλονται δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα καθώς και κατάλογο όλων των ενεργών συμβάσεων που υφίστανται.

Με βάση το υφιστάμενο πλαίσιο κατάταξης των μελετητών δημιουργείται πίνακας κατάταξης που λαμβάνει υπόψη όλα τα προσόντα εμπειρίας καθώς και το ανεκτέλεστο αντικείμενο που αναλογεί σε κάθε κατηγορία μελετών.

Η κατάταξη αυτή ενημερώνεται υποχρεωτικά από όλους τους δημόσιους φορείς για τις μελέτες που προκηρύσσουν και αναθέτουν, όπως μέχρι σήμερα υποχρεώνονται να ενημερώνουν το ενημερωτικό δελτίο του ΤΕΕ.

Η κατάταξη είναι «δυναμική» και ενημερώνεται καθημερινά, καθόσον η ανάληψη νέων συμβάσεων μεταβάλλει την κατάταξη των μελετητών και δημιουργεί νέους συσχετισμούς σε κάθε νέο διαγωνισμό.

Η καινοτομία είναι ότι με βάση την αξιολόγηση του Μητρώου ΤΕΕ, η οποία επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (π.χ. ανά μήνα είτε ανά τρίμηνο), οι Μελετητικές Εταιρείες λαμβάνουν την μηνιαία τους αξιολόγηση, την υποβάλλουν με τα λοιπά δικαιολογητικά την ημέρα λήξης υποβολής των προσφορών και κατατάσσονται αμέσως όλοι όσοι συμμετέχουν σε κάθε διαγωνισμό, χωρίς την δημιουργία επιτροπής αξιολόγησης ανά φορέα.

Ουσιαστικά μετά την λήξη της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς, η επιτροπή διαγωνισμού κάθε φορέα ενημερώνει το Ο.Π.Σ. για τον κατάλογο των εταιρειών που κατέθεσαν προσφορά και το Ο.Π.Σ εκδίδει αυτόματα τον πίνακα αξιολόγησης –κατάταξης των συμμετεχόντων, αυτός συγκρίνεται με τα πιστοποιητικά που κατέθεσε κάθε Μ.Ε. και γίνεται ο έλεγχος που είναι απαραίτητος πριν την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών.

Αποφεύγεται καθυστέρηση από 6 μήνες έως δύο χρόνια (!) στην φάση της «αξιολόγησης» και η πιθανή συναλλαγή για την κατά περίπτωση προτίμηση

κάποιων προσώπων. Οι συχνές καταγγελίες για αυθαίρετες αξιολογήσεις των ιδίων συμμετεχόντων από διαφορετικούς φορείς, αμαυρώνει την όλη διαδικασία επιλογής των

αναδόχων .

2ο ΣΤΑΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ανάθεση της μελέτης

Ανάθεση της μελέτης με μαθηματικό τύπο που λαμβάνει υπόψη την οικονομική προσφορά και την ποιότητα της μελετητικής ομάδας.

Η ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου γίνεται από το Ο.Π.Σ. αυτόματα και αποφεύγονται ενστάσεις, οι οποίες σήμερα υποβάλλονται στον φορέα αρχικά, στην Αποκεντρωμένη Περιφέρεια σε δεύτερο βαθμό και στο Διοικητικό Πρωτοδικείο ή στο Σ.Τ.Ε. σε τρίτο βαθμό.

Σήμερα, οι ενστάσεις και οι προσφυγές κατά των αποφάσεων του φορέα καθυστερούν την ανάθεση των μελετών ν από λίγους μήνες έως και δύο έτη. Πολλές προκηρύξεις έχουν ακυρωθεί για νομικές εμπλοκές στο επίπεδο της απόφασης ανάθεσης. Με την διαδικασία αυτή , τυχόν αμφισβήτηση των Μ.Ε. μεταφέρεται προς τον φορέα πιστοποίησης της αξιολόγησης (Τ.Ε.Ε. , Υπ. Υποδομών) και δεν επηρεάζει την διαδικασία των έργων.

3ο ΣΤΑΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Παρακολούθηση των μελετών ν .

Το Ο. Π. Σ. θα ενημερώνεται για όλες τις μελέτες που προκηρύσσονται στην Ελλάδα με πλήρη αναφορά σε όλα τα δεδομένα.

Α) Όλοι οι δημόσιοι φορείς, Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμοι, Ν.Π.Δ.Δ. , Ν.Π.Ι.Δ., Ιδρύματα ,Μ.Κ.Ο. και γενικά όλοι όσοι χρηματοδοτούνται άμεσα ή έμμεσα από δημόσιους πόρους, καταχωρούνται και υποχρεώνονται να ενημερώνουν το ΟΠΣ για κάθε εξέλιξη της μελέτης , από την αρχή μέχρι την ολοκλήρωσή της.

Β) Πίνακας των επιβλεπόντων μηχανικών σε κάθε μελέτη, προκειμένου να κατανέμεται η υπευθυνότητα για την κακή εξέλιξη και να επιβραβεύεται η παραγωγικότητα και η ικανότητα έγκαιρης ολοκλήρωσης.

Μέσω του Ο.Π.Σ. κάθε φορέας μπορεί να εξάγει συμπεράσματα και η πολιτεία να έχει πλήρη εικόνα της εξέλιξης των μελετών και των δαπανών που διατίθενται.

4. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

Το Τ.Ε.Ε. διαθέτει πλήρη βάση δεδομένων για να δημιουργήσει και να λειτουργήσει ένα Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα , υπό την εποπτεία του Κράτους. Ειδικότερα θα υποχρεωθούν όλοι οι φορείς Δημόσιοι και Ιδιωτικοί να δηλώνουν όλες τις προς εκπόνηση μελέτες και τα αναλυτικά στοιχεία που τις αφορούν

Οι μελετητές κάθε ειδικότητας καταχωρούνται αναλυτικά σε Ψηφιακό Μητρώο Μελετητών και Εταιρειών Μελετών. Το Ο.Π.Σ. παρακολουθεί όλα τα «βήματα» κάθε μελέτης από την έγκριση της διακήρυξης μέχρι την οριστική παραλαβή της.

Το ΟΠΣ αποτελεί το απαραίτητο «εφόδιο» που θα εξασφαλίσει την χαμένη αξιοπιστία του Δημόσιου τομέα στις διαβουλεύσεις με τους ευρωπαίους εταίρους. **Είναι γνωστό ότι δεν υπάρχουν ακόμη και σήμερα πλήρη στοιχεία για το σύνολο των μελετών ν που εκπονούνται, ακόμη δε περισσότερο για όσες εκπονήθηκαν στο παρελθόν.**

Η δυνατότητες της χώρας για την εξασφάλιση χρηματοδότησης από ξένες τράπεζες (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κ.α.) θα διευκολυνθούν από την ύπαρξη του ΟΠΣ καθώς η πρόσβαση σ' αυτό θα είναι ελεύθερη.

Η δημιουργία του Ο.Π.Σ. είναι εφικτή εντός ολίγων μηνών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η μακρόχρονη εμπειρία μου στην άσκηση της Δημόσιας Διοίκησης και της παραγωγής των δημοσίων έργων, έχει αποδείξει ότι η κακή ποιότητα των δημοσίων έργων οφείλεται τα μέγιστα στις πλημμελείς μελέτες που εκπονούνται για λογαριασμό του δημοσίου.

Η διαδικασία πάσχει σε όλα τα σημεία, απότοκος μιας στείρας αναχρονιστικής αντίληψης που ήταν καλή το 1990 αλλά δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του 2013. Τα αρνητικά περιστατικά ήταν πάρα πολλά όλα αυτά τα χρόνια και έχουν εκθέσει όλους τους δημόσιους φορείς προς τους φορολογούμενους πολίτες και προς το εξωτερικό, για ολιγωρίες, διαφθορά, κακή ποιότητα, υπερβολικό κόστος, μεγάλη γραφειοκρατία και εν τέλει αδυναμία ολοκλήρωσης των έργων και απορρόφησης κονδυλίων.

Υπάρχει ανάγκη άμεσης παρέμβασης σ' αυτό το κομβικό ζήτημα.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΜΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝΕΙ ΝΑ ΕΠΕΜΒΟΥΜΕ ΑΜΕΣΑ.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ.

Η ΤΑΧΥΤΕΡΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ. Κατέθεσα πρόταση για ένα νέο σύστημα παραγωγής μελετών δημοσίων έργων με την ελπίδα ότι πρώτη η κυβέρνηση πρέπει να ανοίξει το ζήτημα, γιατί θα αποτελέσει μία σημαντική μεταρρύθμιση που θα αλλάξει καθοριστικά το πεπαλαιωμένο και διάτρητο σύστημα που συμπλήρωσε ήδη 25 χρόνια.